

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Περιφερειακές στρατηγικές για την κλιματική αλλαγή στην ΕΕ με βάση το παράδειγμα των ορεινών περιοχών»

(2012/C 391/06)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- επισημαίνει ότι οι ορεινές περιοχές είναι εξαιρετικά ευαίσθητες στην κλιματική αλλαγή και επαναλαμβάνει ότι ενδείκνυται να προαχθεί η ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε ένα ευρύτερο σχέδιο ενδυνάμωσης της ατομικής και συλλογικής αντοχής το οποίο θα πρέπει να συνεκτιμά όλα τα κρίσιμα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και ενεργειακά προβλήματα που είναι αναπόφευκτα αλληλένδετα·
- υπενθυμίζει ότι το 2013 η Ευρωπαϊκή Ένωση πρόκειται να αποκτήσει μια στρατηγική προσαρμογής, και θεωρεί μείζονος σημασίας να διαθέτει η εν λόγω γενική στρατηγική περιφερειακή και τοπική διάσταση, όπως ορίζεται στο άρθρο 174 της ΣΛΕΕ και να συμπεριληφθεί στην ευρωπαϊκή στρατηγική προσαρμογής ένα κεφάλαιο ειδικά αφιερωμένο στις ορεινές περιοχές·
- τονίζει ότι η αναμενόμενη επιδείνωση της ευπάθειας των ορεινών περιοχών κατά τις επόμενες δεκαετίες επιβάλλει την ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας και την καθιέρωση ενός ικανοποιητικού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών. Κρίνεται σημαντικό τα κονδύλια που προορίζονται για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή να συμπεριληφθούν ρητά στον προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020. Είναι αναγκαία η χάραξη πολιτικών για τη βελτίωση της πρόσβασης και της παροχής υπηρεσιών κοινής ωφελείας στις ιδιαίτερα μειονεκτούσες περιοχές·
- τονίζει ότι πολλές ορεινές περιοχές έχουν ήδη αρχίσει να αναπτύσσουν στρατηγικές προσαρμογής, με αποτέλεσμα να απαιτείται επειγόντως ο συντονισμός των στόχων τους και η εξέταση των αποτελεσμάτων τους. Κρίνεται επίσης σκόπιμη η εναρμόνιση των περιβαλλοντικών πρωτοβουλιών που είναι σήμερα διάσπαρτες μεταξύ πολυάριθμων ενώσεων, ερευνητικών ιδρυμάτων και διοικήσεων των ορεινών περιοχών.

Εισηγητής	ο κ. Luciano CAVERI (IT/ALDE), Σύμβουλος της Αυτόνομης Περιφέρειας της Valle D'Aosta
Έγγραφο αναφοράς	Γνωμοδότηση πρωτοβουλίας

I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

Γενικές παρατηρήσεις

1. επισημαίνει ότι τα τελευταία χρόνια συσσωρεύθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση ευρεία επιστημονική βιβλιογραφία, καθώς και μεγάλος αριθμός πολιτικών εγγράφων και επιστημονικών έργων, βάσει των οποίων καταδεικνύεται ότι οι **ορεινές περιοχές είναι εξαιρετικά ευαίσθητες στην κλιματική αλλαγή** διότι συγκεντρώνουν, σε μια έκταση περιορισμένων διαστάσεων, διαφορετικά περιβάλλοντα ως προς το υψόμετρο, την έκθεση και την επίδραση των ατμοσφαιρικών ρευμάτων. Ακόμη και η Διακυβερνητική Ομάδα για τις Κλιματικές Μεταβολές (IPCC) συγκαταλέγει τις ορεινές περιοχές ανάμεσα στις περιοχές που διατρέχουν μείζονα κλιματικό κίνδυνο, τις λεγόμενες θερμές κηλίδες (hot spots). Επιπλέον στο Κεφάλαιο 13 της Ατζέντας 21 (Σύννοδος Κορυφής του Ρίο για τη Γη, 1992) το οποίο είναι ειδικά αφιερωμένο στις ορεινές περιοχές, και πιο συγκεκριμένα στο σημείο 4, αναφέρεται ότι οι περιοχές αυτές «είναι οι πιο ευαίσθητες στην κλιματική αλλαγή» η εν λόγω διαπίστωση παραμένει επίκαιρη, ακόμη και στο πλαίσιο της Διάσκεψης Ρίο+20 τον Ιούνιο του 2012. Σε όλη την Ευρώπη, οι δασικές ζώνες βρίσκονται κυρίως στις ορεινές περιοχές. Κατά συνέπεια, συμβάλλουν σημαντικά στη δέσμευση CO₂ και γενικότερα στη βελτίωση της ποιότητας του αέρα, αμβλύνοντας τις ανεπιθύμητες συνέπειες της ρύπανσης και προσφέροντας πολύτιμους πόρους από άποψη υδάτων και φυσικού τοπίου. Ωστόσο, είναι ιδιαίτερα ευαίσθητες στην κλιματική αλλαγή. Οι ορεινές περιοχές, από κοινού με τις παράκτιες, αποτελούν τις σημαντικότερες τουριστικές ζώνες λόγω των κλιματικών συνθηκών τους, της βιοποικιλότητας, του πλούσιου φυσικού τοπίου, των υδάτινων πόρων, των πολιτισμικών και αρχιτεκτονικών πτυχών τους, των παραδόσεων και των εθίμων τους.

2. υπογραμμίζει ότι η κλιματική αλλαγή επηρεάζει όλη την επικράτεια της ΕΕ, αλλά και όλο τον κόσμο· ωστόσο, οι συγκεκριμένες επιπτώσεις της σε μια περιοχή και άρα οι απαραίτητες προετοιμασίες και λύσεις για την αντιμετώπισή τους εξαρτώνται από πλήθος διαφορετικών παραγόντων. Επομένως οποιαδήποτε μέτρα για τον μετριασμό του φαινομένου της κλιματικής αλλαγής πρέπει να λαμβάνονται σε συνάρτηση με τις ειδικές συνθήκες που επικρατούν στην κάθε περιοχή. Υπό αυτό το πρίσμα, οι τοπικές και περιφερειακές αρχές που εκπροσωπούνται στην ΕτΠ αποτελούν σημαντικούς εταίρους για την εξεύρεση και την εφαρμογή των κατάλληλων λύσεων.

3. υπενθυμίζει ότι η κλιματική αλλαγή και οι συνέπειές της συγκαταλέγονται στις βασικές προκλήσεις που θα αντιμετωπίσουν τα επόμενα έτη οι τοπικές και περιφερειακές αρχές στην ΕΕ. Υπό αυτή την έννοια, πρωταρχικές προτεραιότητες αποτελούν τόσο η λήψη των αναγκαίων μέτρων προκειμένου να περιοριστεί, όσο γίνεται, η άνοδος της μέσης θερμοκρασίας του πλανήτη (μετριασμός), όσο και η προετοιμασία σε διαφορετικά επίπεδα ενόψει αυτών των αναπόφευκτων αλλαγών (προσαρμογή).

4. τονίζει ότι οι ορεινές περιοχές αποτελούν «θησαυροφυλάκια» βιοποικιλότητας τα οποία απειλούνται από την ταχεία αλλαγή του κλίματος· επί του συνόλου των περιοχών του προγράμματος Natura 2000, ποσοστό 43 % αντιστοιχεί σε ορεινές περιοχές, ενώ τα 118 από τα 1.148 είδη που αναφέρονται στα Παραρτήματα II

και IV της οδηγίας για τα ενδιαιτήματα έχουν σχέση με το ορεινό περιβάλλον⁽¹⁾.

5. υπογραμμίζει ότι οι κλιματικές μεταβολές, οι οποίες γίνονται μετά βίας αντιληπτές στις πεδινές περιοχές, επιτείνονται στις ορεινές περιοχές και προσλαμβάνουν μορφή έγκαιρης προειδοποίησης για την εξέλιξη του κλίματος σε ευρεία κλίμακα, παρέχοντας μια εξαιρετική πηγή παρατήρησης στην επιστημονική έρευνα και ένα πεδίο δοκιμών για τη διαμόρφωση και την αξιολόγηση των πολιτικών προσαρμογής.

6. υπενθυμίζει ότι οι κλιματικές μεταβολές συντελούνται ήδη και επιφέρουν τα εξής: μεγιστοποίηση του υδρογεωλογικού κινδύνου (πλημμύρες, κατολισθήσεις) και αύξηση της ευπάθειας ατόμων και υποδομών· μείωση της διαθεσιμότητας του νερού, ιδίως το καλοκαίρι (ακόμη και σε παρακειμένες μη ορεινές περιοχές)· διαφοροποίηση των προτύπων ροής των ποταμών (στις αλπικές περιοχές αναμένεται ότι θα αυξηθεί η συχνότητα εμφάνισης πλημμυρών τον χειμώνα και φαινομένων ξηρασίας το καλοκαίρι)· συρρίκνωση των παγετώνων (από το 1850 ο όγκος των αλπικών παγετώνων συρρικνώθηκε σχεδόν κατά δύο τρίτα, με ραγδαία επιδείνωση του φαινομένου μετά από το 1985)⁽²⁾· τήξη των αεράς παγωμένων εδαφών (permafrost)· μείωση της διάρκειας της χιονοκάλυψης, κυρίως σε υψόμετρα κάτω των 1.500 μ· τροποποίηση της συχνότητας των χιονοστιβάδων· επαπειλούμενους κινδύνους για τη βιοποικιλότητα και τη μετανάστευση ζώων και φυτών· οικονομικές αλλαγές τόσο στον χειμερινό και θερινό τουρισμό όσο και στην παραγωγή υδροηλεκτρικής ενέργειας· αβεβαιότητα στη γεωργική παραγωγή και ζημιές στη δασοκομία. Η ευαισθησία του αλπικού περιβάλλοντος έναντι των εν λόγω ταχέως μεταβαλλόμενων κλιματικών συνθηκών καθιστά τις Άλπεις «περιοχή με μόνιμο φυσικό μειονέκτημα». Η άνοδος της θερμοκρασίας που παρατηρείται κατά τα τελευταία 150 χρόνια στην περιοχή των Άλπεων (+ 1,5 °C) αντιστοιχεί στο διπλάσιο του παγκόσμιου μέσου όρου που είναι + 0,7 °C⁽²⁾. Η ευπάθεια των αλπικών υδάτινων πόρων μελετήθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΟΠ) το 2009⁽³⁾.

7. επισημαίνει ότι οι παραδόσεις και οι πολιτισμοί των ορεινών περιοχών βασίζονται στην εξαιρετικά σημαντική έννοια της συνειδητοποίησης των περιβαλλοντικών ορίων και δυνατοτήτων. Η σχέση με τους αυστηρούς φυσικούς περιορισμούς και τις δυνατότητες της εκάστοτε περιοχής κατέστησε, με την πάροδο του χρόνου, δυνατό τον καθορισμό κριτηρίων βιωσιμότητας και ορθολογικής χρήσης των πόρων. Αυτές οι θεμελιώδεις αξίες μπορούν να ενσωματωθούν σε ένα σύγχρονο όραμα με τη βοήθεια των νέων τεχνολογιών, συμβάλλοντας έτσι στη δημιουργία γνώσεων και στη διαμόρφωση αναπτυξιακών προτύπων προς όφελος όχι μόνον των ίδιων των ορεινών περιοχών, αλλά και των διαφόρων απομακρυσμένων περιοχών· σε πολλές περιπτώσεις, οι αξίες αυτές μπορούν επίσης να προσλάβουν οικουμενική χροιά (όπως στην περίπτωση του προτύπου αγροτικής/αστικής συνεργασίας RURBAN – TCUM/EE ΓΔ REGIO).

(1) Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος (ΕΟΠ), "Europe's ecological backbone: Recognising the true value of our mountains" (Η οικολογική ραχοκοκαλιά της Ευρώπης: Αναγνώριση της πραγματικής αξίας των βουνών μας), Έκθεση αριθ. 6/2010.

(2) ΚΚΕρ/ΠΟΥ, "Impacts of Europe's changing climate" (Επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής στην Ευρώπη), έκθεση αριθ. 4/2008: http://www.eea.europa.eu/publications/eea_report_2008_4.

(3) ΕΟΠ, "Regional climate change and adaptation. The Alps facing the challenge of changing water resources" (Περιφερειακή κλιματική αλλαγή και προσαρμογή. Οι Άλπεις αντιμέτωπες με την πρόκληση της διαφοροποίησης των υδάτινων πόρων), Έκθεση αριθ. 8/2009.

8. τονίζει ότι η κλιματική αλλαγή θα αποδειχθεί πολύ μεγαλύτερη πρόκληση για την προσαρμοστική μας ικανότητα από οποιοδήποτε άλλο πρόβλημα χρειάστηκε ποτέ να αντιμετωπίσει το ανθρώπινο είδος, αλλά αποτελεί ωστόσο μία μόνον επί μέρους ένδειξη μιας πιο σύνθετης περιβαλλοντικής κρίσης και κρίσης της ανθρωπότητας που αφορά επίσης τα εξής:

- τη διαθεσιμότητα των ανανεώσιμων φυσικών πόρων (νερό, δάση, αλιευτικοί πόροι, απώλεια βιομάζας)·
- την ποιοτική και ποσοτική μείωση των αγαθών και των υπηρεσιών των οικοσυστημάτων·
- τη μείωση της βιοποικιλότητας·
- τον εύθραυστο χαρακτήρα της παραγωγής τροφίμων (υψηλό ενεργειακό κόστος των τροφίμων από πλευράς ορυκτών καυσίμων, μείωση της καλλιεργήσιμης γης, έλλειψη ισορροπίας στους κύκλους του άνθρακα, του αζώτου και του φωσφόρου)·
- τη μείωση της διαθεσιμότητας ορυκτών πόρων·
- τη μείωση της διαθεσιμότητας φθηνής ενέργειας από ορυκτά καύσιμα (συρρίκνωση των αποθεμάτων πετρελαίου)·
- τη ρύπανση του ατμοσφαιρικού αέρα, των υδάτων, του εδάφους και τη συσσώρευση μη βιοαποικοδομήσιμων αποβλήτων·
- τη δημογραφική αύξηση και τα μεταναστευτικά ρεύματα (που οφείλονται, μεταξύ άλλων, και στις κλιματικές μεταβολές)·

9. υπογραμμίζει ότι τα προβλήματα αυτά θα προκαλέσουν διαφορετικές οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις ανάλογα με τις γεωγραφικές περιοχές. Δυστυχώς όμως, ένα εκ των λιγιστών σχεδίων που ασχολούνται με την ανάλυση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής στην ευρωπαϊκή οικονομία, το σχέδιο PESETA (2009) του Κοινού Κέντρου Ερευνών (ΚΚΕρ) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δεν συμπεριλαμβάνει τις ορεινές περιοχές·

10. σημειώνει ότι στη Λευκή Βίβλο σχετικά με την προσαρμογή στην αλλαγή του κλίματος [COM(2009) 147 τελικό], η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει τις διαφορετικές κλιματικές επιπτώσεις που υφίστανται οι περιφέρειες και το γεγονός ότι η επιτυχής έκβαση οποιασδήποτε στρατηγικής προσαρμογής καθιστά επιβεβλημένη τη συνεργασία μεταξύ όλων των επιπέδων διακυβέρνησης. Η προσαρμογή συνιστά μακρόπνοη δυναμική διαδικασία που απαιτεί την εδραίωση στενών σχέσεων μεταξύ φορέων χάραξης πολιτικής, ερευνητών, τεχνικών εμπειρογνομώνων, επιχειρηματιών και τοπικών ιδυόντων·

11. επιδοκιμάζει το γεγονός ότι την Άνοιξη του 2012 δρομολογήθηκε η δημόσια διαβούλευση για την προετοιμασία της ευρωπαϊκής στρατηγικής προσαρμογής που προβλέπεται για το 2013 και εγκαινιάστηκε η Πλατφόρμα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή (CLIMATE-ADAPT), η οποία αποτελεί χρήσιμο μέσο τόσο για τη συλλογή παραδειγμάτων βέλτιστων πρακτικών όσο και για τον περιφερειακό και αστικό σχεδιασμό, συμπεριλαμβανομένης επίσης μιας ενότητας αφιερωμένης στα βουνά·

Στόχοι

12. επαναλαμβάνει ότι ενδείκνυται να προαχθεί η ενσωμάτωση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε ένα ευρύτερο σχέδιο ενδυνάμωσης της ατομικής και συλλογικής αντοχής το οποίο θα πρέπει να συνεκτιμά όλα τα κρίσιμα περιβαλλοντικά, κοινωνικά και ενεργειακά προβλήματα που είναι αναπόφευκτα αλληλένδετα·

13. υπενθυμίζει ότι το 2013 η Ευρωπαϊκή Ένωση πρόκειται να αποκτήσει μια στρατηγική προσαρμογής, και θεωρεί μείζονος σημασίας να διαθέτει η εν λόγω γενική στρατηγική περιφερειακή

και τοπική διάσταση, όπως ορίζεται στο άρθρο 174 της ΣΛΕΕ. Ευκαίω θα ήταν να συμπεριληφθεί στην ευρωπαϊκή στρατηγική προσαρμογής ένα κεφάλαιο ειδικά αφιερωμένο στις ορεινές περιοχές·

14. κρίνει επίσης σημαντικό η ευρωπαϊκή στρατηγική προσαρμογής να περιλαμβάνει ειδικό κεφάλαιο για τις εξόχως απόκεντρες περιφέρειες, των οποίων τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και οι περιορισμοί αναγνωρίζονται στο άρθρο 349 της ΣΛΕΕ·

15. τονίζει ότι η αναμενόμενη επιδείνωση της ευπάθειας των ορεινών περιοχών κατά τις επόμενες δεκαετίες επιβάλλει την ενίσχυση της επιστημονικής έρευνας και την καθιέρωση ενός ικανοποιητικού συστήματος ανταλλαγής πληροφοριών. Κρίνεται σημαντικό τα κονδύλια που προορίζονται για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή να συμπεριληφθούν ρητά στον προϋπολογισμό της ΕΕ για την περίοδο 2014-2020·

16. ζητεί, όσον αφορά τα νέα κρίσιμα ζητήματα που απορρέουν από τις κλιματικές μεταβολές, τη χάραξη πολιτικών για τη βελτίωση της πρόσβασης και της παροχής υπηρεσιών κοινής ωφελείας στις ιδιαίτερα μειονεκτούσες περιοχές·

17. υπογραμμίζει ότι θα πρέπει να δοθεί μεγαλύτερη προτεραιότητα στον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και τους πόρους που διατίθενται για τον σκοπό αυτό, παρά στην προσαρμογή. Αν δεν επιτύχουμε σημαντική παγκόσμια μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, όπως προβλέπει η Σύμβαση-πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών για την κλιματική αλλαγή, θα αποδειχθεί ανέφικτο να προληφθούν η μελλοντική αύξηση της θερμοκρασίας του πλανήτη, η αλλαγή του κλίματος και τα ακραία καιρικά φαινόμενα, τα οποία θα έχουν επιπτώσεις για τις τοπικές κοινότητες·

18. επισημαίνει ότι ενδείκνυται επίσης ο καθορισμός στενών αλληλένδετων δράσεων για την επίλυση των ήδη υφιστάμενων και τη διευθέτηση των μελλοντικών προβλημάτων σε τομείς που καλύπτονται ήδη από τον προγραμματισμό της ΕΕ, με παράλληλη υπόδειξη των επιλεγόμενων δράσεων ως αντικείμενο για την άσκηση της ευρωπαϊκής τοπικής δημοκρατίας σύμφωνα με την αρχή της επικουρικότητας, επιδιώκοντας μεταξύ άλλων τα εξής:

- a) την επίτευξη της μέγιστης ενεργειακής απόδοσης των νέων κτιρίων και την ανακαίνιση των ήδη υφιστάμενων·
- β) τη συντήρηση και υποστήριξη των οικοδομικών προτύπων των ορεινών περιοχών και της υπαίθρου, με την κατάρτιση Σχεδίων Χωροταξίας και Φυσικών Πόρων που θα επιτρέπουν τη χωροταξική ανάπτυξη χωρίς κερδοσκοπία επί των γαιών. Έτσι θα αποφευχθεί η υποβάθμιση των υφιστάμενων τοπίων, οικοσυστημάτων, βιοτόπων και προστατευόμενων περιοχών και θα αποτραπεί η ρύπανση των υδάτινων πόρων και του εδάφους, ενώ θα ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη υπεύθυνου τουρισμού και κατά συνέπεια η διατήρηση του πληθυσμού στις ορεινές περιοχές·
- γ) την εισαγωγή της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας ανάλογα με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της εκάστοτε περιοχής (ηλιακή, θερμική και φωτοβολταϊκή ενέργεια, αιολική και υδροηλεκτρική ενέργεια, βιομάζα) για την επίτευξη ενεργειακής αυτάρκειας, όπου αυτό είναι δυνατό· υπάρχει ανάγκη, αφενός, ολοκληρωμένων περιφερειακών σχεδίων στον τομέα της ενέργειας και, αφετέρου, διαχείρισης των δυνατοτήτων άντλησης των υδροηλεκτρικών ταμιευτήρων σε συνάρτηση με τις δυνατότητες αποθήκευσης της παραγόμενης φωτοβολταϊκής ενέργειας·

- δ) την προώθηση των ενεργειακών ελέγχων σε τοπική και περιφερειακή κλίμακα·
- ε) τη μείωση των ροών ενέργειας και υλικών στις τοπικές κοινότητες με διατήρηση του ίδιου βιοτικού επιπέδου (π.χ.: "Επιχείρηση 2000 W", ETH Ζυρίχη)·
- στ) τον περιορισμό του όγκου των αποβλήτων και τη μέγιστη δυνατή ανακύκλωση, καθώς και την παροχή κινήτρων για την οικιακή λιπασματοποίηση από οργανικά απόβλητα·
- ζ) την επανενεργοποίηση των τοπικών αλυσίδων εφοδιασμού τροφίμων: ποιοτική γεωργία και κτηνοτροφία κυρίως για την υποστήριξη της επιτόπιας κατανάλωσης και του εμπορίου για τους τουρίστες· τη ρητή υποστήριξη της γεωργίας συντήρησης (χωρίς ή με ελάχιστη άρση του εδάφους) και της οικολογικής γεωργίας και κτηνοτροφίας·
- η) την κανονιστική ρύθμιση της διαχείρισης των δασών σε σχέση με την απομάκρυνση της ξυλώδους βιομάζας για ενεργειακούς και κατασκευαστικούς σκοπούς και την επίδειξη προσοχής στις πύσεις που ασκούνται λόγω των κλιματικών μεταβολών· τη διαστασιολόγηση των μονάδων παραγωγής θερμότητας με χρήση βιομάζας που δεν πρέπει να υπερβεί την ετήσια παραγωγική ικανότητα των δασών· τη διαφύλαξη των προστατευόμενων δασών· τη στήριξη αειφόρου δασοκομίας για την παραγωγή ξυλείας και βιομάζας ως οικονομικού πόρου για αυτές τις περιοχές·
- θ) τον εκτεταμένο περιορισμό της χρήσης της γης για την κατασκευή κτιρίων και υποδομών·
- ι) τη μείωση των αναγκών κινητικότητας μέσω της ενίσχυσης των δικτύων ηλεκτρονικών υπολογιστών και των ΤΠΕ, των ηλεκτρονικών υπηρεσιών και της τηλεργασίας (συμβάλλοντας επίσης στην ανανέωση του πληθυσμού των εγκαταλελειμμένων ορεινών περιοχών και στην εποικοδομητικότερη αξιοποίηση του τουρισμού)·
- ια) την προαγωγή του περιβαλλοντικά υπεύθυνου και βιώσιμου τουρισμού· τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου Τουρισμού· την προώθηση του αγροτουρισμού·
- ιβ) την προώθηση μιας οικολογικής και καινοτόμου οικονομίας στις ορεινές περιοχές: ενέργεια, ηλεκτρονικά συστήματα, συστήματα ελέγχου και εποπτείας, επιστημονική έρευνα και πόλοι πανεπιστημιακής κατάρτισης·
- ιγ) την εστίαση στην παιδεία και στον πολιτισμό: ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης σχετικά με τον επείγοντα χαρακτήρα της κλιματικής αλλαγής που καθιστά ζωτικής σημασίας την εφαρμογή, αφενός, ορθών πολιτικών για το κλίμα και, αφετέρου, της στρατηγικής για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή· προς

το σκοπό αυτό απαιτείται να προαχθεί η διάδοση των περιβαλλοντικών ζητημάτων στο πλαίσιο των σχολικών προγραμμάτων αλλά και με τη βοήθεια διαφόρων δράσεων ενημέρωσης του κοινού, όπως είναι η δημιουργία «θυρίδων προσαρμογής» με σκοπό τόσο τη χάραξη περιφερειακών στρατηγικών δεόντως προσαρμοσμένων στις εκάστοτε τοπικές συνθήκες όσο και την ενημέρωση των πολιτών. Ενδεικτικό παράδειγμα αποτελεί το αυστραλιανό "Victorian Centre for Climate Change Adaptation Research" (Βικτοριανό Ερευνητικό Κέντρο για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή – VCCCAR - www.vcccar.org.au) που ενσωματώνει σε τοπικό επίπεδο την ευρύτερη εθνική πολιτική που διαμορφώνεται από το "National Climate Change Adaptation Research Facility" (Εθνική Μονάδα Ερευνών για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή – NCCARF - www.nccarf.edu.au). (NCCARF - www.nccarf.edu.au)·

- ιδ) την ενθάρρυνση προγραμμάτων πολιτικής προστασίας και πρόληψης των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής, μέσω κατάλληλων υποδομών, συστημάτων πρόβλεψης και έγκαιρης προειδοποίησης για μετεωρολογικά και υδρολογικά φαινόμενα, ταχείας ανταλλαγής πληροφοριών με τον πληθυσμό και δοκιμαστικών ασκήσεων για την πρόληψη των ζημιών και τη διάσωση των πολιτών·

19. τονίζει ότι πολλές ορεινές περιοχές έχουν ήδη αρχίσει να αναπτύσσουν στρατηγικές προσαρμογής, με αποτέλεσμα να απαιτείται επείγοντως ο συντονισμός των στόχων τους και η εξέταση των αποτελεσμάτων τους. Κρίνεται επίσης σκόπιμη η εναρμόνιση των περιβαλλοντικών πρωτοβουλιών που είναι σήμερα διάσπαρτες μεταξύ πολυάριθμων ενώσεων, ερευνητικών ιδρυμάτων και διοικήσεων των ορεινών περιοχών·

20. κρίνει σκόπιμη την παρακολούθηση των επιτευχθέντων αποτελεσμάτων με τη βοήθεια δεικτών για την αποτελεσματικότητα των παρεμβάσεων και των επιδόσεων που επιτυγχάνονται, ενιαίας βάσης δεδομένων για την άντληση πληροφοριών σχετικά με τα διάφορα έργα, καθώς και ενεργειακού μητρώου·

21. επισημαίνει εν κατακλείδι ότι οι αιτίες και οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής θα πρέπει να αντιμετωπιστούν σε όλα τα επίπεδα, σε πολλές γεωγραφικές κοινότητες και σε παγκόσμια κλίμακα. Ειδικότερα, οι φτωχότερες κοινότητες του πλανήτη είναι συχνά οι πρώτες που πλήττονται από τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής και χρειάζονται ειδική βοήθεια. Οι πόροι της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών θα πρέπει να διατεθούν για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή σε αυτήν, βάσει των προτεραιοτήτων που έχουν καθοριστεί στις συμφωνημένες στρατηγικές και τις διεθνείς συμβάσεις, και να χρησιμοποιηθούν στο επίπεδο όπου θα έχουν τον μέγιστο δυνατό αντίκτυπο. Ως εκ τούτου, οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές θα πρέπει να συμμετέχουν στη διαμόρφωση των δράσεων μετριασμού της αλλαγής του κλίματος και προσαρμογής σε αυτήν, ούτως ώστε να αξιοποιηθούν πλήρως τα οφέλη που απορρέουν από την εμπειρογνώσια και την πείρα τους, καθώς και από την εγγύτητά τους στους πολίτες.

Βρυξέλλες, 10 Οκτωβρίου 2012

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO